

Управління ризиками (ризик-менеджмент) в умовах глобалізації

За умов глобальних викликів, нестабільності та невизначеності, яка охопила світові ринки, винятково важливого значення набуває процес управління ризиками. Управління є невід'ємною частиною будь-якої діяльності. Воно складається з формування цілей, планування, прийняття рішень, вміння організувати, управляти, контролювати, лідирувати. Управління ризиками в діяльності суб'єктів господарювання – актуальна проблема сучасної економічної теорії.

Сучасна економіка базується на знаннях та інформаційних технологіях, розширюються чинники виробництва за рахунок доповнення класичних знаннями, інформацією, інноваціями. Науково-технічний прогрес (НТП) постійно рухається вперед, а паралельно з цим виникають все нові ризики. З огляду на види ризиків та галузеву спеціалізацію підприємств необхідно вибрати адекватні підходи до управління ними. Основна проблема полягає в ідентифікації ризику, визначенні його природи та виборі оптимального методу чи сукупності методів запобігання або мінімізації його впливу.

З проблемою необхідності управління ризиками людство зіткнулося ще в кінці XIX ст. одночасно зі створенням великих промислових підприємств, з розвитком нових засобів пересування. Управління ризиками стає актуальним в 50-х роках XX ст. в результаті науково-технічної революції, після появи нових джерел ризиків – авіації, транспорту, будівництва тощо. Акцент прикладних досліджень в 50–70-х роках цього ж століття був сконцентрований не лише на фінансових, але й на економічних та технічних ризиках.

В другій половині XX ст. сформувалась нова наука – управління ризиком (ризик-менеджмент). Кожний етап систематизації знання в області управління ризиком та подальшого розвитку цієї теорії пояснювався великими промисловими та екологічними катастрофами, які потрясли увесь світ.

Важливо зазначити, що управління ризиками в економіці будь-якої країни є одним із вирішальних факторів забезпечення її конкурентоспроможності в міжнародній економіці, особливо за умов її подальшої глобалізації.

Глобалізація – що це таке? Це формування єдиного планетарного суспільства; процес збільшення впливу різних міжнародних чинників на соціальну реальність в окремих державах. Глобалізація посилює взаємозв'язки та унікальності людей і цивілізацій.

Вплив глобалізації проявляється в наявності транснаціональних корпорацій, які функціонують в різних куточках Землі, використовуючи в своїх інтересах нові історичні умови. Однак крім позитивних аспектів, є фактори, які насторожують.

З настанням глобалізації зона ризикових ситуацій управління ризиками збільшується – стає об'єктивно необхідним забезпечення стабільного функціонування підприємництва в цілому та досягнення суб'єктами господарювання своїх пріоритетних цілей. Настає необхідність постійно коригувати систему з позиції максимізації прибутку і мінімізації спектру впливу випадкових або зловмисних дій. Тому особливу увагу приділяють постійному удосконаленню управлінню ризиками – ризик-менеджменту.

Ризик-менеджмент – це специфічна сфера менеджменту, що передбачає використання різноманітних підходів, процесів, заходів, які покликані забезпечити максимально широкий діапазон охоплення можливих ризиків підприємства, їхню оцінку, а також формування, реалізацію та контроль заходів щодо оптимізації рівня ризиків з метою досягнення цілей підприємства. Ризик-менеджменту спрямований на зменшення або ліквідацію можливих втрат від ризику, тому розуміння принципів і функцій управління ризиком мають суттєве значення для застосування ризик-менеджменту на підприємстві.

Процес управління незалежно від змісту завжди передбачає отримання, передачу, обробку та використання інформації. Саме суб'єкт управління відіграє дуже велику роль у переробці даних, у здійсненні та прийнятті управлінських рішень.

Формулювання та реалізація політики, стратегії і тактики управління ризиками відіграють не менш важливу роль. Політика управління ризиками є сукупністю методів, прийомів та способів управління ризиком з метою зменшення потенційно негативних наслідків від впливу ризикових факторів та зниження ймовірності прийняття неправильних рішень.

Стратегія управління ризиками – це способи використання засобів для забезпечення стабільного функціонування підприємства та досягнення ним своїх цілей в умовах ризику за допомогою певного набору правил і обмежень при прийнятті рішень. Після досягнення поставленої мети стратегія припиняє своє існування, оскільки нові цілі висувають вимоги до розроблення нової стратегії.